

Pratarmė

Šis teminis *Collogia* numeris skirtas prozininkui Juozui Apučiai (1936–2010), svarbiai XX a. antros pusės lietuvių literatūros figūrai, turėjusiai lemtingos įtakos pasakojimo modernėjimui, literatūros kanono kokybei, asovietinės laikyosenos formavimui. Viktorijos Daujotytės introdukcija, penki straipsniai apie rašytojo kūrybą, penki iki šiol neskelbti atsiminimai „Publikacijų“ skiltyje sudaro rašytojui skirtą bloką, atskleidžiantį laiko poveikį klasikos vertybėms, vėlyvojo sovietmečio legitimumo ribas, kalbantį apie estetinius Apučio atradimus ir jo asmenybės išskirtinumą. Šeštasis numerio straipsnis analizuoja literatūros muzikalizavimą Kosto Ostrausko dramose.

Pagerbdami prof. habil. dr. Algio Kalėdos atminimą publikuojame paskutinį jo paties parengtą darbą apie Aputį ir Dalios Satkauskytės recenziją jo monografijai apie Kornelijų Platelį. Recenzijų skiltyje Donata Mitaitė dar vertina istoriko Mindaugo Tamošaičio studiją apie Eugenijų Matuzevičių ir pasigenda joje literatūrinio segmento, Elžbieta Banytė jaunosios kartos žvilgsniu perskvarbo Ellen Hinsey pokalbių su Tomu Venclova knygą *Nelyginant šiaurė magnetą*, Antanas Šimkus aktualizuoja anksčiau išleistą Valdemaro Kukulo monografiją apie poetą Paulių Širvį.

Poleminėje rubrikoje „Nuomonių domino“ istorikė Rasa Čepaitienė biurokratų vis atnaujinamą humanitarų šokdinimą, bandymus „optimizuoti“ lituanistinius institutus ir iki absurdo reglamentuoti jų darbo pobūdį kūrybiškumo sąskaita analizuoja kaip vidinės kolonizacijos atvejį. Ši neprognozuojamai kintanti tikrovė humanitarams kelia aputišką klausimą – ar gindami profesinius interesus pajėgsime būti atsakingi ir už didesnę – tautinės bendruomenės – likimą?

JŪRATĖ SPRINDYTĖ, GINTARĖ BERNOTIENĖ

Foreword

This thematic issue of *Colloquia* is dedicated to Juozas Aputis (1936–2010), a key figure in Lithuanian literature of the second half of the twentieth century who played a pivotal role in the modernisation of narrative, in shaping standards of quality in the literary canon, and in the formation of an a-Soviet attitude. Most of this issue focuses on Aputis, including: Viktorija Daujotytė’s introductory article, five articles about the writer’s oeuvre, and five previously unpublished reminiscences appearing in the “Publications” section. Together, these texts reveal how the passage of time affects values associated with the classics, explore the boundaries of the late Soviet period and Aputis’s aesthetic discoveries, and discuss the author’s unique personality. The sixth article in the issue analyses musicalisation in the plays of Kostas Ostrauskas.

In honour of the memory of Dr. Hab. Algis Kalėda, this issue also includes that scholar’s last piece of writing about Aputis and Dalia Satkauskytė’s review of Kalėda’s monograph about Kornelijus Platelis. In the “Reviews” section Donata Mitaitė assesses Mindaugas Tamošaitis’s study about Eugenijus Matuzevičius, finding only that it lack a literary segment; Elžbieta Banytė offers a member of the younger generation’s view of Ellen Hinsey’s book of interviews with Tomas Venclova, *Nelyginant šiaurė magnetą* (Magnetic North); and Antanas Šimkus finds contemporary relevance in Valdemaras Kukulas’s monograph about the poet Paulius Širvys.

In the polemical section “Dominoes of Opinions,” the historian Rasa Čepaitienė argues that the renewal of bureaucratic pressures on humanities scholars, efforts at “optimising” Lithuanian Studies institutes, and the absurd attempts to regulate their work are an example of internal colonisation. This unpredictably changing reality raises an Aputis-like question: in defending our professional interests, will we succeed in also being responsible for the larger community – our nation?

JŪRATĖ SPRINDYTĖ, GINTARĖ BERNOTIENĖ